

(इंग्रजी टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

[१९९५] ३ एस. सी. आर. ११३

दि इम्प्रुव्हमेंट ट्रस्ट, पटियाला

- विरुद्ध -

दि लँड अक्विजीशन ट्रिब्युनल आणि इतर

३१ मार्च १९९५

[न्यायमूर्ति के. रामास्वामी आणि न्यायमूर्ति एन. वेंकटचल)

भूसंपादन अधिनियम, १८९४ :

कलम २३(१-ए) (१९८४ च्या सुधारित अधिनियमानुसार) - कलम २३ (१-ए) अंतर्गत लाभ - च्या लागू.

सी. ए. क्रमांक १७४ आणि ६०२-६०५/८२ मधील दिनांक २९ ऑक्टोबर १९८७ रोजी दिलेल्या आदेशावर अवलंबून राहत या अपीलात असा युक्तिवाद करण्यात आलेला होता की उत्तरवादी-मालक भूसंपादन अधिनियम, १८९४ च्या कलम २३ (१-अ) अन्वये प्रदान केलेल्या लाभासाठी पात्र आहेत.

इम्प्रुव्हमेंट ट्रस्टची अपील मंजूर करत, या न्यायालयाने खालील असा निर्णयात दिला :

भूमि संपादन अधिनियम, १८९४ च्या कलम २३(१- अ) मध्ये अशी तरतूद आहे की नुकसानभरपाई व्यतिरिक्त मालक कलम ४ (१) अंतर्गत अधिसूचनेच्या तारखेपासून जिल्हाधिकारीने निवडा पारित करण्याच्या किंवा ताबा घेण्याच्या तारखेपर्यंत, जे आधी असेल, वाढीव नुकसानभरपाईच्या वार्षिक १२ टक्के रक्कम भरण्यास पात्र आहे. हे अनुक्रमे कलम २३ आणि कलम २८ च्या उपकलम (२) अंतर्गत प्रदान केलेल्या व्याजाच्या वाढीपासून स्वतंत्र आहे. म्हणून, वरील उद्धृत आदेशात या न्यायालयाचा अर्थ काय होता ते म्हणजे कलम २३(१-ए) अंतर्गत उपलब्ध असलेल्या दाव्यांची वाढ, परंतु ते प्रलंबित नाही, तोपर्यंत तो प्रश्न या न्यायालयासमोर निर्णय प्रलंबित होता. त्यामुळे उत्तरवादींना कलम २३ (१-अ) अंतर्गत लाभ मिळण्याचा हक्क नाही. [११४-ई-एफ]

दिवाणी अपीलिय अधिकारिता : दिवाणी अपील क्रमांक ४६९५/१९९५.

दिवाणी रिट याचिका क्रमांक २२३१/१९९५ मधील पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १३/०२/१९९५ रोजीच्या न्यायनिर्णय आणि आदेशावरून.

अपीलार्थीसाठी, एच. एल. श्रीवास्तव, एस. एम. राय आणि टी. एन. सिंग.

उत्तरवादींसाठी, गोपाल सुब्रमण्यम, व्ही. रामस्वरूप, विनीत माहेश्वरी आणि आर. के. माहेश्वरी.

न्यायालयाचा आदेश खालीलप्रमाणे देण्यात आला.

श्री माहेश्वरी, अधिवक्ता, उत्तरवादींसाठी नोटीस स्वीकारतात.

अनुमत मंजूर.

आम्ही अपीलार्थी यांचे विद्वान वकिल यांचा युक्तिवाद ऐकला आणि उत्तरवादींचे विद्वान वरिष्ठ वकील श्री गोपाल सुब्रमण्यम यांनी सी. ए. क्रमांक १७४ आणि ६०२-६०५/८२ मधील या न्यायालयाच्या दिनांक २९ ऑक्टोबर १९८७ रोजीच्या आदेशावर विश्वास ठेवला आहे, ज्यात अपीलकर्त्यांचे वकिलानी त्या अपिलांमध्ये कबुल केले की, "उत्तरवादींनी सहमती दर्शविली आहे की, सुधारित अधिनियमातील तरतुदी लागू होतील आणि त्यामध्ये प्रदान केलेले वाढीव दर उपलब्ध असतील". त्यावर आधारित, श्री गोपाल सुब्रमण्यम यांनी असा युक्तिवाद केला आहे की अधिनियम ६८/१९८४ अंतर्गत सुधारित केलेल्या भूमि संपादन अधिनियमाच्या कलम २३(१-ए) अंतर्गत प्रदान केलेल्या . लाभांना उत्तरवादींना हक्क नाही, असा युक्तिवाद करण्यास अपीलकर्त्याला आता मोकळीक नाही. कलम २३(१-अ) मध्ये अशी तरतूद आहे की नुकसानभरपाई व्यतिरिक्त मालक कलम ४(१) अंतर्गत अधिसूचनेच्या तारखेपासून जिल्हाधिकारीने निवाडा पारित करण्याच्या किंवा ताबा घेण्याच्या तारखेपर्यंत, जे आधी असेल, वाढीव नुकसानभरपाईच्या वार्षिक १२ टक्के रक्कम भरण्यास पात्र आहे. १९८४ च्या सुधारित अधिनियम ६८ अन्वये अनुक्रमे कलम २३ च्या सहकलम (२) आणि भूसंपादन अधिनियमाच्या कलम २८ अन्वये देण्यात येणारा लाभ व व्याजवाढीपासून हे वेगळे आहे. म्हणून, वरील उद्धृत निर्देशात या न्यायालयाचा अर्थ काय होता ते म्हणजे कलम २३(१-ए) अंतर्गत उपलब्ध असलेल्या दाव्यांची वाढ, परंतु ते प्रलंबित नाही, तोपर्यंत तो प्रश्न या न्यायालयासमोर निर्णय प्रलंबित होता.

अशा परिस्थितीत उत्तरवादींना भूसंपादन अधिनियमाच्या कलम २३ (१-अ) अन्वये लाभ मिळण्याचा हक्क नाही. त्यानुसार तो निवाड्यातून वगळण्यात यावा. हे नमूद करण्याची गरज नाही की या न्यायालयाने त्यांच्या आधीच्या आदेशात निर्देशित केल्यानुसार उत्तरवादी आजपासून एक महिन्याच्या कालावधीत उर्वरित रक्कम भरतील. त्यानुसार अपिले मंजूर करण्यात आले. खर्चाबाबत कोणताही आदेश नाही.

अपील मंजूर.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X